

SPIS RZECZY

1. Arbuz, kosz i inne symbole odprawiania z niczym	11
2. Baj, baju...	16
3. Bałaban	18
4. Bąki strzelać	20
5. Bernardyn — kwestarz	21
6. Św. Błażej w przysłowiach	23
7. Dziwne sprawy boskie	25
8. Człowiek boże igrzysko	27
9. Bóg widzi, czas ucieka...	29
10. Komu Bóg chce dobrze, suka mu prosięta urodzi	30
11. Pan Bóg go nie chce, diabli go się boją	31
12. Większy Pan Bóg niż pan Rymsza	33
13. Wie Pan Bóg, czyj baran...	35
14. Brzuch i macierzyzna	36
15. Psu na budę...	37
16. Szedł w butach, a znać go boso	38
17. Do chrzanu	40
18. W zdrowym ciele zdrowy duch	41
19. Ciągnąć się jak lis	42
20. Córkę chromą do klasztoru	45
21. Cygan dziećmi świadczy	47
22. Cyganowi szpérka, a gazdowi kapusta	49
23. Czaplic	50
24. Czeladź i gęsta strawa	51
25. Dać bobu	52
26. Da ci wolny opał w lecie, a światło w dzień	53
27. Dłużnika łóżce	54
28. „Duby smalone” i „Kapać się w winie”	55
29. Dudek w przysłowiu	70
30. Pójdiesz do dwora, wrócisz w półtora	73
31. W niejednym dworze, pożał się Boże, mieszka bieda przy honorze	75

32. Łatwiej sto pcheł upilnować niż jednej dziewczyny	78
33. Dać (zadać) dziegielu, kminu, pieprzu	80
34. Zdrowa głowa pod ewangelię	81
35. Gasztold	82
36. Giez — gzik — bąk	84
37. Jaki długi — taki głupi	86
38. Głupi na cztery boki	87
39. Z głupia frant — Z cicha pęk	88
40. Golono? golono... — I goli, i strzyże	89
41. Gołąb i młocka	90
42. Nie goń... nie czekaj	91
43. Gospodarka jak u Pana Podstolego	92
44. Albo grosze — albo kokosze	93
45. Hetka pętka	96
46. Czy to ja? czy nie ja?	97
47. Jaga Maga	98
48. Król Jagiello i pan Krupa	100
49. Jedli, pili, po brodzie ciekło, a w gębie sucho było	102
50. Kampust — mleko — wino	104
51. Albo starosta (wojewoda), albo kapucyn	107
52. Po smacznym kasku...	108
53. Kiep — cztery litery	110
54. Pańska klamka	115
55. Klimkiem rzucać	117
56. Prszto, kłysiu, oto pień	119
57. Kmosia, kmotra, kuma	120
58. My rządźm światem, a nami kobiety	121
59. Kto dziewice chce widzieć, niech do Kolna idzie	127
60. Sadło komara	129
61. Konajcie, tatulu...	130
62. O, koniu Pana Jezusa!	131
63. Kot w butach	132
64. Kot kotkę okaleczył...	133
65. Drzeć koty — Iść na udry	134
66. Koza — łoża	137
67. Kozie ogon zawiązać	140
68. Trudno kozła doić	142
69. Łzy krokodyle	143
70. Król z narodem, naród z królem	144
71. O starym kuku i o białym kuku	145
72. Zalać krzeczka (robaka)	147
73. Krzyczeć jak w bóżnicy	149
74. Książd w rodzie	150

75. Brać jak po księdzu	151
76. Księża obora (grudź) — boża rola	153
77. Kuku na muniu	155
78. Kuta baba	157
79. Na kwintę spuścić	159
80. W braku laku dobry i opłatek	160
81. Lesko i Bóbrka	162
82. Cicho, niech śpi lichy	164
83. Lipowiec	165
84. Liszka kusa	166
85. Średniowieczne przysłowie o lutym	167
86. Przysłowia o łaźni	169
87. Co mi to za miasto Łęczna!	171
88. Przysłowie o losiu	172
89. Łowczy i Łowicz	173
90. Małpa i złodziej	174
91. Małpa małpą będzie	175
92. Matka (ojciec) i niewdzięczni synowie	176
93. Przyszła kryska na Matyska	178
94. Mądrym gwiazdy nie rządzą	181
95. Renesansowa „Miara we wszem” w przysłowiach	182
96. Miechowicinie grzyby	185
97. Mięso i polewka	187
98. Dawać mięty	188
99. Miłosierdzie w murku	189
100. Śmierć nie rozdwoi, co miłość spoi	191
101. Miód pod krzyżykiem	192
102. Lepsze dwie nogi w młodości aniżeli trzy w starości	193
103. Moniuszko, co ma niedźwiedzie uszko	194
104. Czekaj jak Moskwa czasu na przedanie soboli	196
105. Kozak Mucha	197
106. Mus ma swe osęki	198
107. Mała mysz...	199
108. Myszy polna i domowa	201
109. Nabzdzyw i pić na bzdy	203
110. Namacać po...	204
111. Kaszubskie przysłowie o niebie i piekle	205
112. Niedźwiedź jest niedźwiedziem, a kupiec wilków nie da rady	209
113. Niedźwiedź ssie łapę	210
114. U Niemców i mucha się nie pożywi	212
115. Nierychło, ale dobrze	214
116. Nieszczęście — zły los	215
117. Panowie Niewieski i Niebieski	216

118.	Ogniem i mieczem	218
119.	Pańskie oko i stopy	219
120.	Spokojny jak opałka za wozem	221
121.	Opucha drożdża kozucha	222
122.	Osieł i lutnia	223
123.	Ostatnie cielę z obory	224
124.	Znać pana po cholewach	226
125.	Partesy i tabulatura	228
126.	Nie peć — nie przelewki	230
127.	Piłat w <i>Credo</i> i Wstąpił do piekieł	232
128.	Pies w studni	233
129.	Pies na gałęzi	238
130.	Pies na sianie...	240
131.	Co po psie w łaźni	242
132.	Psi go zjedli	243
133.	Stary pies — stary sługa	244
134.	Psy na kim wieszać — psiną kryć oczy	246
135.	Wierzy jako pies kotce	250
136.	Ze psy w rząd, z kotki w taniec	251
137.	Piłat — pęgierz	253
138.	List do świętego Piotra	256
139.	Plewy siać	257
140.	Przysłowia o płatku i rąbku	258
141.	Kto poczuł, to wytoczył...	261
142.	Polak zły głodny	262
143.	Polewka i nastółka	263
144.	Praktyk i prokurator	266
145.	Na jednym wózku obie stronie do prawa	268
146.	Po próg sprawa — po pręcę	270
147.	Nikt nie jest prorokiem między swymi	271
148.	Marność — próżność	272
149.	Łacno przebarszczać...	274
150.	Przodkowie i potomkowie	276
151.	Przodków wady potomkom szkodliwe	279
152.	Przywara	280
153.	Psi ptak	281
154.	Ptasie mleko	283
155.	Smarować ręce	284
156.	Ma pan rozum	286
157.	Zalać sadła za skórę	289
158.	Nieznane przysłowie o serze	290
159.	Przypiekać skoki	292
160.	Wołowa (diabelska) skóra	293

118.	Ogniem i mieczem	218
119.	Pańskie oko i stopy	219
120.	Spokojny jak opałka za wozem	221
121.	Opucha droższa kozucha	222
122.	Osieł i lutnia	223
123.	Ostatnie ciele z obory	224
124.	Znać pana po cholewach	226
125.	Partesy i tabulatura	228
126.	Nie peć — nie przelewki	230
127.	Piłat w <i>Credo</i> i Wstał do piekieł	232
128.	Pies w studni	233
129.	Pies na gałęzi	238
130.	Pies na sianie...	240
131.	Co po psie w łaźni	242
132.	Psi go zjedli	243
133.	Stary pies — stary sługa	244
134.	Psy na kim wieszać — psiną kryć oczy	246
135.	Wierzy jako pies kotce	250
136.	Ze psy w rząd, z kotki w taniec	251
137.	Piłat — pręgiarz	253
138.	List do świętego Piotra	256
139.	Plewy siać	257
140.	Przysłowia o płatku i rąbku	258
141.	Kto poczuł, to wytoczył...	261
142.	Polak zły głodny	262
143.	Polewka i nastolka	263
144.	Praktyk i prokurator	266
145.	Na jednym wózku obie stronie do prawa	268
146.	Po próg sprawa — po przeciek	270
147.	Nikt nie jest prorokiem między swymi	271
148.	Marność — próżność	272
149.	Łacno przebarszczać...	274
150.	Przodkowie i potomkowie	276
151.	Przodków wady potomkom szkodliwe	279
152.	Przywara	280
153.	Psi ptak	281
154.	Ptasie mleko	283
155.	Smarować ręce	284
156.	Ma pan rozum	286
157.	Zalać sadła za skórę	289
158.	Nieznane przysłowie o serze	290
159.	Przypiekać skoki	292
160.	Wołowa (diabelska) skóra	293

161.	Gdzie wilczej skóry nie zostaje, lisiej nadstawić	295
162.	Skórka na buty i inne pokrewne zwroty	297
163.	Łojowe słońce	299
164.	Słuchać — widzieć — nie mówić	300
165.	U soli — u jatek	302
166.	Jak spód zakładają...	305
167.	Stanisław z izby, Stanisław do izby	307
168.	O dwu stryjach, polskim i rzymskim	308
169.	Jak Bożego Grobu strzeże	312
170.	Strzelają jak na rezurekcję	313
171.	Głuchy by od Szamotuł	314
172.	Przysłowia o św. Szczepanie	315
173.	Karp — panna — szczupak	317
174.	Mądry po szkodzie	318
175.	Na szrot puścić	320
176.	Mówić do ściany	323
177.	Śledź holenderski	324
178.	Sobie śpiewam a Muzom	326
179.	Na świecie jak w łaźni, im kto wyżej siedzi, tym bardziej się poci	328
180.	Na świecie różnie się plecie	330
181.	Goły jak święty turecki	332
182.	Tere fere	333
183.	Ulubieńcy bogów umierają młodo	335
184.	Umarły	336
185.	We wsi urzędnik zażywa, pan o niej tylko słychiwa	338
186.	Walenty i Walek	340
187.	Starsze wąsy od fryzury	344
188.	Postawa i wątek	346
189.	Wąż w zanadrzu	347
190.	Kiedy Wenus w domu rządzić będzie	348
191.	Zachciało się wilkowi pęsać	351
192.	Święty Wit i słowik	352
193.	Wodę czerpać łyżką, przetakiem, rzeszotem, sitem	353
194.	W wojsku służyć	355
195.	Wziąć zadek w garść	357
196.	Zając i ponowa	359
197.	Zakalec na palec	360
198.	Zamieć — zawierucha	361
199.	Zemleć i skrupić	362
200.	Trzy łokcie ziemi	363

DODATEK

U średniowiecznych źródeł przysłów polskich	367
O przysłowiach w „Balladynie”	394

INDEKSY

Indeks przysłów	415
Indeks osób, miejscowości i tytułów dzieł anonimowych	497
Spis ilustracji	528